

14 «γράμματα» στον πρωθυπουργό

ΓΡΑΦΕΙΟ
**ΑΝΤΩΝΗ
ΛΙΑΚΟΣ**

Το ζητούμενο είναι να μη βυθιστεί το σκάφος

Όταν η Ελλάδα και η Ευρώπη καταρρέουν σιγά σιγά, δεν μπορεί να υπάρξει δυνατότητα εξόδου από τη θύελλα. Μόνο πλοήγησης στην κρίση

Όταν έφτασαν οι Ισπανοί κονκισταδόρες στην Καραϊβική, υπέβαλαν τους ντόπιους πληθυσμούς σε τόσο σκληρές και απάνθρωπες συνθήκες εργασίας, ώστε αυτοί, τροφουσλλέκτες έως τότε, άρχισαν να αυτοκτονούν ομαδικά από την απελπισία τους. Σε μια φυτεία λοιπόν ο πληθυσμός άρχισε να μειώνεται τόσο πολύ, ώστε ο αφέντης, για να τρομάξει τους ιθαγενείς, τους μάζεψε γύρω από ένα μεγάλο δένδρο όπου είχε στήσει μια αγχόνη. Δεν κρέμασε κανέναν από αυτούς, αλλά πέρασε στον λαιμό του τη σχηλιά, απειλώντας τους ότι θα αυτοκτονήσει κι ο ίδιος, ώστε το φάντασμά του να τους κυνηγά και να τους βασανίζει και στον άλλο κόσμο. Οι Ινδιάνοι τρόμαξαν, αλλά ο πληθυσμός τους δεν επιβίωσε, αν κρίνουμε από τους Αφρικανούς δούλους που τους αντικατέστησαν.

Την ιστορία αυτή τη θυμήθηκα καθώς τις μέρες αυτές διάβαζα, όπως όλοι μας, τα διάφορα plan B για την τύχη της χώρας με το χρέος και την έξοδό της από την Ευρωζώνη. Ακόμη και στην περίπτωση της κατάληξης στη δραχμή, τα χρέη θα στοιχειώσουν σαν τον ιδιοκτήτη της φυτείας και θα μας κυνηγούν έως ότου μας αφανίσουν, γιατί οι ρήτρες έχουν ήδη τεθεί και η χώρα έχει υποθηκωθεί αμετακλήτως.

Το θύμα δεν πρέπει να έχει καμιά διέξοδο, και να το ξέρει. Αλλά μήπως παραείμαστε απαισιόδοξοι; Καταλαβαίνω τους συνειρμούς που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν ενδεχομένως ανάμεσα στον ιδιοκτήτη της φυτείας και τον κ. Σόιμπλε όταν κουνάει απειλητικά το δάκτυλό του, αλλά πώς δένει με την ιστορία ο μελίχιος κ. Παπαδήμος;

Ο νέος πρωθυπουργός φαίνεται να συγκεντρώνει πολλές ελπίδες. Δικαιολογούνται όμως; Προβληματική η σύνθεση της κυβέρνησης και η κοινοβουλευτική της στήριξη, πρόγραμμα το ίδιο που προκάλεσε την κατακραυγή για την προηγούμενη κυβέρνηση, στην ίδια γραμμή μιας αποτυχημένης συνταγής που βύθισε τη χώρα σε μια σπειροειδή καθοδική πορεία ανάμεσα σε υπερχρέωση, ύφεση, νέο δανεισμό κ.ο.κ. Προσπαθεί να συμμαζέψει τις συνέπειες μιας αναδιάρθρωσης του χρέους που θα έπρεπε να έχει γίνει, για να έχει ουσιαστικά αποτελέσματα, όταν υπογραφόταν το πρώτο μνημόνιο. Τι

είναι λοιπόν εκείνο που άλλαξε το μείγμα απελπισίας και ανακούφισης; Πώς δικαιολογείται η μεταστροφή της κοινής γνώμης; Η έννοια μιας τεκνοκρατικής κυβέρνησης φορτίζεται πέραν πάσης λογικής προσδοκίας.

Προφανώς χρειάζονται γνώσεις, μέθοδος και κύρος. Αλλά η αντιμετώπιση της κρίσης είναι υπόθεση πολιτικής σύλληψης της κατεύθυνσης της χώρας, αλλά και δυναμικής αντίληψης των ευρωπαϊκών θεσμών και της αναγκαίας μεταρρύθμισής τους. Όταν η Ελλάδα και μαζί η ευρωπαϊκή πειρος βυθίζονται σιγά σιγά σε μια κρίση που έχει βαθιές αιτίες

Χρειάζομαι γνώσεις, μέθοδος και κύρος. Αλλά η αντιμετώπιση της κρίσης είναι υπόθεση πολιτικής σύλληψης της κατεύθυνσης της χώρας

και μακροπρόθεσμες συνέπειες, εκείνο που πρέπει να κατανοηθεί είναι ότι δεν υπάρχει δυνατότητα εξόδου από τη θύελλα. Μόνο πλοήγησης στην κρίση.

Και πλοήγηση στην κρίση δεν συνεπάγεται χειρισμό γνωστών μηχανισμών και μεθόδων που λειτουργούν σε εξαιρετικές συνθήκες, αλλά σύλληψη μιας νέας δυναμικής που θέτει νέα προβλήματα και επιδιώξεις. Το ζητούμενο είναι να μη βυθιστεί το σκάφος και να αποφύγουμε τα χειρότερα.

Αν πλανιέται σήμερα ένα φάντασμα πάνω από την Ευρώπη, αυτό είναι το χρέος, που απειλεί να κρεμαστεί μαζί μας. Και καθώς η κρίση θα καίει διαδοχικά κυβερνήσεις και θεσμούς, μόνο με την απελπισία αυτών των φτωχών Ινδιάνων μπορούν να παραβληθούν οι μεταστροφές της κοινής γνώμης από το ένα ακραίο συναίσθημα στο άλλο. Η Ελλάδα έχει δυστυχώς το επώδυνο προνόμιο να είναι το πεδίο μιας ευρύτερης μεταβολής που αφορά ολόκληρο τον κόσμο. Η έλλειψη πολιτικής ηγεσίας με εποπτεία και συναίσθηση αυτής της ιστορικής στιγμής είναι παραπάνω από έκδηλη.

Ο Αντώνης Λιάκος είναι καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών